

Sygn. akt III Ca 662/20

III Cz 368/20

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 marca 2020 r. w sprawie z powództwa Ł. G. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. i M. K. o zapłatę, Sąd Rejonowy w Brzezinach: 1) oddalił powództwo i 2) nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanych.

[wyrok k.133]

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy poczynił ustalenia faktyczne, w oparciu o które wydał kwestionowany wyrok, a które w całości podziela i przyjmuje za własne Sąd II instancji.

[uzasadnienie e-protokół z ogłoszenia orzeczenia 00:00:30-00:18:37 CD k.132, transkrypcja k.134-135 odwr.]

Powód zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając naruszenie przepisów:

I. prawa procesowego, tj.:

1. art. 233 k.p.c. poprzez bezzasadne przyjęcie, że w przypadku uznania, iż powoda i pozwaną Spółkę łączyła umowa nienazwana zbliżona do umowy ubezpieczenia, nie mógł zajść wypadek ubezpieczeniowy, skoro w chwili zakupu pojazdu i zawarcia umowy powód ani pozwana nie mieli wiedzy o ewentualnym uszkodzeniu auta, a zatem także o prawdopodobieństwie wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego;

II. prawa materialnego, tj.:

1. art. 560 § 1 i 3 k.c. poprzez jego bezzasadne niezastosowanie i oddalenie powództwa względem M. K., podczas gdy ponosi ona odpowiedzialność za wady rzeczy sprzedanej z tytułu rękojmi;

2. art. 577 § 1 i 2 k.c. poprzez jego bezzasadne niezastosowanie i błędne przyjęcie, że stron nie łączy umowa gwarancji.

W konkluzji strona apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanych według zasady in solidum na rzecz powoda kwoty 5201,95 zł oraz kosztów za postępowanie przed Sądem I instancji, a ponadto o zasądzenie na rzecz powoda od pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego według nom przepisanych.

[apelacja k.153-158]

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

[odpowiedź na apelację k.179-182]

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. wniosła zażalenie na postanowienie o kosztach zawarte w pkt 2 wyroku, zarzucając naruszenie następujących przepisów:

a) art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie poprzez ich bezzasadne niezastosowanie, w sytuacji, gdy Sąd zgodnie z zasadą ogólną wynikającą z dyspozycji powołanych przepisów winien zasądzić od strony przegrywającej sprawę na rzecz strony wygrywającej i na jej żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, w tym koszty zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych;

b) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że w niniejszej sprawie zachodzi szczególny wypadek uzasadniający odstąpienie od obciążenia strony powodowej kosztami postępowania przed Sądem pierwszej instancji;

c) art. 327¹ k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c. poprzez niedostateczne wyjaśnienie okoliczności i przyczyn uzasadniających nie obciążenie powoda kosztami postępowania.

W konkluzji strona żaląca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej Spółki kwoty 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i kwoty 17 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Ponadto strona żaląca wniosła o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego, w tym również kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

[zażalenie k.164-166]

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

I. Co do apelacji powoda.

Apelacja nie jest zasadna.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, należy stwierdzić, że w rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji w sposób prawidłowy zgromadził materiał dowodowy oraz dokonał jego należytej oceny.

Jak wielokrotnie już podkreślano w orzecznictwie – Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Natomiast jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Nie jest więc wystarczającym uzasadnieniem zarzutu naruszenia normy art. 233 § 1 k.p.c. przedstawienie przez stronę skarżącą własnej oceny dowodów i wyrażenie dezaprobaty dla oceny prezentowanej przez Sąd pierwszej instancji, tak jak uczynił to powód w swej apelacji. Strona skarżąca ma bowiem obowiązek wykazania naruszenia przez Sąd paradygmatu oceny wynikającego z art. 233 § 1 k.p.c., a zatem wykazania, że Sąd wywiódł z materiału procesowego wnioski sprzeczne z zasadami logiki lub doświadczenia życiowego, względnie pominął w swojej ocenie istotne dla rozstrzygnięcia wnioski wynikające z konkretnych dowodów, natomiast temu powód jako strona skarżąca nie sprostał.

Jak słusznie zważył Sąd Rejonowy, Szczegółowe Warunki Usługi (...) ((...)) definiują awarię jako nagle i niezależne od klienta zaprzestanie działania i/lub mechaniczne uszkodzenie podzespołu wskazanego w certyfikacie, który uniemożliwia dalsze kontynuowanie jazdy, które jest usuwane (naprawiane) na koszt (...) sp. z o.o. Usługą zostały objęte m. in. uszkodzenia wewnątrz automatycznej skrzyni biegów: wałki, koła zębate, taśmy hamulców, zawory hydrauliczne, pompy oleju, łożyska, tuleje, wspomaganie, servo, przekładnia hydrokinetyczna, zespół zaworów hydraulicznych, skrzynia rozdzielcza, sprzęgła. Z powyższego zapisu wynika jednoznacznie, że usterka musi wystąpić nagle, aby można było ją zakwalifikować jako awarię w rozumieniu Usługi (...). Tymczasem – jak zeznał sam powód – sporna usterka istniała już w dacie zakupu przez niego pojazdu, a zatem nie powstała nagle po wykupieniu przez powoda Usługi (...) i nie stanowi ona awarii w rozumieniu Szczegółowych Warunków Usługi (...). Ponadto – gdyby nawet uznać, że uszkodzenie sprzęgła stanowi taką awarię (a ku czemu nie ma jednak podstaw), to należy mieć na

uwadze, że – jak słusznie zauważył Sąd I instancji – pozwana Spółka ponosiła odpowiedzialność za awarie, które wystąpią w przyszłości, tj. po wykupieniu przez powoda Usługi (...), a nie za usterki, nawet gdyby były one awariami w rozumieniu Szczegółowych Warunków Usługi (...) ((...)), które powstały przed wykupieniem tej Usługi. Skoro zatem uszkodzenie sprzęgła w pojeździe powoda powstało przed wykupieniem przez niego Usługi (...), to tym bardziej pozwana Spółka nie ponosi za to odpowiedzialności i nie jest zobowiązana do pokrycia kosztów jego naprawy.

Reasumując, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest bezzasadny.

Przechodząc do zarzutu naruszenia przepisów art. 560 § 1 i 3 k.c. oraz art. 577 § 1 i 2 k.c., należy wskazać, że powód od początku procesu w rozpoznawanej sprawie był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, który w imieniu powoda sporządził pozew, wskazując wyraźnie w jego uzasadnieniu, że „umowa łącząca strony, chociaż nazwana została gwarancją, w rzeczywistości stanowi mieszany stosunek zobowiązaniowy, którego nie sposób utożsamiać z gwarancją opisaną w art. 577 i n. k.c.”. Takie stanowisko zajmował w toku całego procesu, podnosząc, że podstawą dochodzonego roszczenia przeciwko obu pozwany jest fakt, że przy zakupie pojazdu w komisie pozwanej M. K. powód wykupił Usługę (...), w związku z czym oboje pozwani ponoszą odpowiedzialność za usterkę, jaka wystąpiła w pojeździe powoda.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 września 2009 r. (II CSK 189/09, Legalis nr 285211) „jeżeli przez stronę powodową została dowiedziona podstawa faktyczna, wcześniej wskazana w pozwie, zgodnie z art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. i z zachowaniem wymagań dowodowych, jakie wynikają dla sprawy gospodarczej z art. 479[12] k.p.c., pozwalająca na rozstrzygnięcie sporu między stronami w sposób przewidziany prawem, to art. 321 k.p.c. nie stoi na przeszkodzie, zastosowaniu przez sąd rozpatrujący sprawę innej podstawy prawnej, niż ta podana przez powoda przy wszczęciu postępowania, chyba że zgłaszający roszczenie żądałby rozstrzygnięcia wyłącznie na gruncie tej, wskazanej przez siebie podstawy prawnej.” Jak wskazano w uzasadnieniu powołanego wyroku SN „W wyroku z dnia 2 maja 1957 r. II CR 305/57 (OSNC 1958, nr 3, poz. 72) wyraźnie się stwierdza, jeszcze na tle poprzednich przepisów procedury cywilnej, że sądowi nie wolno zasądzać czegokolwiek na podstawie innego stanu faktycznego, niż ten, który jest podstawą powództwa, ale też chodzi o podstawę faktyczną a nie dokonaną kwalifikację prawną. Podobnie się twierdzi, już na gruncie obecnych przepisów postępowania cywilnego, w wyroku z dnia 23 lutego 1999 r. I CKN 252/98 (OSNC 1999, nr 9, poz. 152) oraz w wyroku z dnia 12 lutego 2002 r. I CKN 902/99, podnosząc, że powód ma jedynie obowiązek przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, a konstrukcja prawna rozstrzygnięcia należy do sądu, który nie jest związany podstawą prawną powództwa i może badać jej prawidłowość. Jeszcze dobitniej jest ta myśl wyrażona w wyroku SN z dnia 6 grudnia 2006 r. IV CSK 269/06, według którego "jeżeli z powołanych w pozwie okoliczności faktycznych wynika, że roszczenie jest uzasadnione w całości bądź w części, to należy go w takim zakresie uwzględnić, chociażby powód nie wskazał podstawy prawnej albo przytoczona przez niego okazała się błędna". Podobne zdanie jest wyrażone w wyroku z dnia 27 marca 2008 r. II CSK 524/07 oraz w wyroku SN z dnia 9 maja 2008 r. III CSK 17/08, w którym wszakże się stwierdza, że chociaż w razie wręcz niewłaściwego sformułowania żądania sąd może je odpowiednio zmodyfikować, ale tylko zgodnie z wolą powoda, a ponadto "związanie sądu granicami żądania obejmuje nie tylko związanie co do samej treści (wysokości) żądania zasadniczego, ale także co do uzasadniających je elementów motywacyjnych".

We wspomnianym wyżej wyroku z dnia 23 lutego 1999 r. (I CKN 252/98, publ. OSNC z 1999 r., nr 9, poz. 152) Sąd Najwyższy stwierdził, że „Wskazanie przez powoda przepisów prawa materialnego, mających stanowić podstawę prawną orzeczenia, jakkolwiek nie wymagane, nie pozostaje bez znaczenia dla przebiegu i wyniku sprawy, albowiem pośrednio określa także okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie pozwu. (...) wskazanie przez powódkę działającą przez adwokata przepisów prawa materialnego, mających stanowić podstawę prawną orzeczenia, jakkolwiek nie wymagane, nie pozostawało i nie mogło pozostawać bez znaczenia dla przebiegu oraz wyniku sprawy, albowiem pośrednio określiło także okoliczności faktyczne uzasadniające jej żądanie.”.

Z powyższego wynika, że jeżeli przy wniesieniu powództwa pełnomocnik powoda wskazał konkretną podstawę prawną roszczenia oraz konkretny stan faktyczny, z którego to roszczenie wywodzi, to tym samym wytyczył granice okoliczności spornych i niespornych, które miały stanowić podstawę faktyczną orzeczenia.

Skoro powód wywiódł swe roszczenie z faktu wykupienia przez powoda usługi (...), to nietrafny jest zarzut, że Sąd I instancji powinien z urzędu włączyć w zakres swoich zainteresowań przepisy art. 560 i 577 k.c. Zatem zarzut ich naruszenia poprzez ich niezastosowanie nie jest zasadny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

II. Co do zażalenia pozwanej Spółki.

Zażalenie pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. nie jest zasadne.

Strona skarżąca nie wykazała zasadności zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. przez Sąd Rejonowy. Zarzut, że Sąd I instancji niedostatecznie wyjaśnił okoliczności i przyczyny uzasadniając nie obciążenie powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu nie jest zasadny, a stanowi jedynie polemikę ze stanowiskiem Sądu Rejonowego.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji nie naruszył także art. 327¹ k.p.c. Uzasadnienie ustne czyni zadość wymogom tego przepisu. Uzasadniając rozstrzygnięcie o kosztach procesu, Sąd Rejonowy wskazał podstawę prawną swojej decyzji oraz okoliczności faktyczne, które legły u jej podstaw.

Zarzut naruszenia art. 98 § 1 k.p.c., a w konsekwencji art. 99 k.p.c., również nie jest zasadny. Należy mieć na uwadze, że przepis art. 98 § 1 k.p.c. stanowi zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu, natomiast wyjątkiem od tej zasady jest przepis art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, że zastosowanie cyt. przepisu powinno być oceniane na podstawie całokształtu okoliczności rozpoznawanej sprawy, w szczególności faktów związanych z samym przebiegiem procesu, jak i faktów leżących na zewnątrz procesu, a zwłaszcza dotyczących stanu majątkowego i sytuacji życiowej danej strony. Przy ocenie tej należy uwzględnić zasady współżycia społecznego (tak m. in. SN w postanowieniu z dnia 14.01.1974 r., II CZ 223/73, L.).

Do wypadków szczególnie uzasadnionych w rozumieniu omawianego przepisu można zaliczyć sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu oraz subiektywne przekonanie strony o słuszności swego żądania.

Sąd Rejonowy wskazał przyczyny zastosowania art. 102 k.p.c. w rozpoznawanej sprawie. Powód mógł oczekiwać, że pozwana Spółka uzna swoją odpowiedzialność, albowiem był przekonany, że w zakupionym przez niego pojeździe od pozwanej M. K. doszło do awarii, której koszty powinna ponieść pozwana (...) spółka z o.o. w Z. zgodnie z usługą (...), wykupioną przez powoda przy zakupie pojazdu.

Co więcej, w swej odpowiedzi na pozew również pozwana M. K. podnosiła, że koszty naprawy sprzęgła w pojeździe powoda powinna ponieść pozwana Spółka, co tym bardziej mogło umocnić powoda w przeświadczeniu o słuszności roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako bezzasadne.

O kosztach postępowania w pkt I.2 wyroku Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze te same przyczyny, dla których Sąd Rejonowy nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu, a ponadto mając na uwadze, że powód, podnosząc w apelacji zarzut niezastosowania przez Sąd Rejonowy przepisów powołanych w zarzutach apelacyjnych, pozostawał w przekonaniu, że skuteczne ich zgłoszenie spowoduje zmianę niekorzystnego dla niego wyroku Sądu I instancji.